

საინვესტიციო გარემოს გაჯანსაღების მიმართულებები საქართველოში

ნათია კახნიაშვილი

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მონვეული ასოცირებული პროფესორი

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების გავლენა რეციპიენტი ქვეყნის ეკონომიკაზე და-
დასტურებულია პრაქტიკული და თეორიული მიდგომებით. უცხოურ ინვესტიციებს დიდი
მნიშვნელობა ენიჭება განვითარებადი და გარდამავალი ქვეყნების ეკონომიკაში, რადგან
ქვეყანაში დაბალი შემოსავლები ვერ ასტიმულირებს ეკონომიკურ განვითარებას და შესაბა-
მისად საჭირო ხდება უცხოური ინვესტიციების მოზიდვა,

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემოდინებაზე მოქმედი ფაქტორები განსაზღვრე-
ბულია ქვეყნების მიხედვით. სახელმწიფოს მხრიდან მნიშვნელოვანია საინვესტიციო გარე-
მოს გაუმჯობესება. ვინაიდან, აღნიშნული მნიშვნელოვანი ეფექტის მატარებელია. იგი ინ-
ვეს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, შემოსავლის ზრდას, ასევე სავალუტო კურსის
სტაბილურობას, რაც საქართველოს ეკონომიკისათვის სასიცოხლოდ მნიშვნელოვანია.

საკვანძო სიტყვები: ინვესტიცია, რისკი, კონკურენტუნარიანობა, ბიზნესი ვალუტის
კურსი.

დღესდღეობით პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ქვეყნის
ეკონომიკურ განვითარებაში. პუი უზრუნველყოფს ქვეყანაში ინოვაციური ტექნოლოგიების,
მმართველობითი უნარების, ცოდნის და სხვა მნიშვნელოვანი აქტივების შემოღებას.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ყოველთვის იყო ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების
მნიშვნელოვანი ბერკეტი. შესაბამისად ინვესტიციების ანალიზი აქტუალურ საკითხს წარმოად-
გენს.

საგულისხმოა, რომ განვითარებადი ქვეყნები უმეტესად მიმართულია ინვესტიციების გაზ-
რდისკენ. არანაკლებ მნიშვნელოვანია, რომ საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისათვის სა-
ჭიროა, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებისთვის შესაბამისი გარემოს ფორმირება და შესაძლებ-
ლობების მაქსიმალურად გამოყენება.

საინვესტიციო პოტენციალის შეფასება შესაძლებელია მაკროეკონომიკური მახასიათებლე-
ბით. იგი მოიცავს ქვეყნის ტერიტორიაზე წარმოების ფაქტორებს, მოსახლეობის სამეურნეო საქ-
მიანობის შედეგს, სამომხმარებლო მოთხოვნას, მეცნიერულ მიღწევებს და სხვა.

საინვესტიციო რისკების შეფასება ხდება შემოსავლებისა და ინვესტიციების დანაკარგის აღ-
ბათობიდან, რომელთაც განეკუთვნება: ფინანსური, ეკონომიკური, სოციალური და სხვა რისკები.
აღნიშნული მაჩვენებლებით ხდება საინვესტიციო პოტენციალის შეფასება დადგინდება რეიტინგი
რისკებისა და იმ ელემენტების მიხედვით, როგორიცაა: ფინანსური, მწარმოებლური, ნედლეულის,
ინოვაციური, ინფრასტრუქტურული და სხვა.

ქვეყნისათვის მნიშვნელოვანია წარმოებასთან დაკავშირებული ინვესტიციები, სწორედ ამ
კუთხით მიმდინარეობს საქართველოში ახალი მიმართულების ძებნა, სადაც ქვეყანას მნიშვნელო-
ვანი გამოცდილება აქვს.

საქართველოს კონკურენტუნარიანობას განაპირობებს შემდეგი ფაქტორები: იაფი წარმოების
ფაქტორები, გამოცდილება სამრეწველო დარგში, კარგი გეოგრაფიული მდებარეობა, ლიბერალუ-
რი სავაჭრო პოლიტიკა, დაბალი გადასახადები და სხვა. აღნიშნული ფაქტორების არსებობა ამცი-

რებს წარმოების ხარჯებს და შესაბამისად უფრო მიმზიდველია ინვესტორთათვის ქვეყანა. საქართველოს პოტენციალს კიდევ უფრო ზრდის ქვეყნის ლიბერალური ეკონომიკა, ღია ვაჭრობა, ევროკავშირთან დადებული ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულება და სხვა.

ასევე, საქართველოს აქვს უფრო მეტი შესაძლებლობა, რომ მოიპოვოს კონკურენტუნარიანობა. მათ შორის არის ენერგო რესურსები. საინტერესოა საქართველო აგრობიზნესის კუთხითაც და შესაბამისად გააჩნია მნიშვნელოვანი საინვესტიციო პოტენციალი.

გლობალიზაციის პროცესში სულ უფრო მეტად იცვლება ბიზნესის მოთხოვნები და უფრო მეტად აქტუალური თემაა საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება. საქართველოში 2004 წლიდან აქტიურად მიმდინარეობს რიგი რეფორმები ეკონომიკის ლიბერალიზაციისთვის. აღნიშნული რეფორმების განხორციელებამ კი ხელი შეუწყო ბიუროკრატიული ბარიერების აღმოფხვრასა და საგადასახადო ტვირთის შემსუბუქებას. მსოფლიო ბანკის ბიზნესის წარმოების მონაცემების მიხედვით, საქართველო პირველ ადგილზე იმყოფება ქონების რეგისტრაციის სიმარტივით. აღნიშნული სულაც არ არის საკმარისი, რადგან ქვეყანაში საკუთრების უფლება კარგად არ არის დაცული.

მნიშვნელოვანია „ასოციირების შესახებ შეთანხმება საქართველოსა და ევროკავშირს შორის“. რომელიც ახალ შესაძლებლობას სთავაზობს საქართველოს ინვესტიციების გაზრდისთვის. საინვესტიციო გარემოს გასაუმჯობესებლად საჭიროა საკანონმდებლო ცვლილებები.

ასევე აღსანიშნავია, რომ ქვეყნის საინვესტიციო პოტენციალის განვითარებაზე ზრუნავს „აწარმოე საქართველოში“, რომელიც ფინანსურად ეხმარება ქართულ კომპანიებს და შესაძლებლობას აძლევს მონაწილეობა მიიღონ საერთაშორისო სავაჭრო გამოფენებში. ფინანსური დახმარება კი მოიცავს ხარჯების 75-80% ის თანადაფინანსებას.

ზემოთ აღნიშნულის გარდა, პროგრამას „აწარმოე საქართველოში“ გააჩნია პროგრამა „გადაიღე საქართველოში“, რომლის მიზანია კინონარმოების სტიმულირება. პროგრამის ფარგლებში შესაძლებელია ხარჯების 20%-მდე დაბრუნება. იმ შემთხვევაში, როდესაც კინონარმოება განაპირობებს ქვეყნის პოპულარიზაციას, შესაძლებელია დამატებით ხარჯების 2-5% მდე უკან დაბრუნება.

„აწარმოე საქართველოში“ მნიშვნელოვანი სახელწიფო უწყებაა ქვეყნისთვის და მის ძირითად მიზანს წარმოადგენს საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება, ექსპორტის განვითარება და კერძო სექტორის ხელშეწყობა. სააგენტო აერთიანებს 3 მნიშვნელოვან ელემენტს: ბიზნესს. ინვესტიციებსა და ექსპორტს.

ინვესტიციების მოზიდვისათვის კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია საპარტნიორო ფონდის არსებობა. იგი საინვესტიციო ფონდის მეწარმეს უცხადებს ფინანსურს მხარდაჭერას და უცხოური ინვესტორებს დამატებით რისკის შემცირებაში ეხმარება.

ინვესტიციების მოსაზიდად მნიშვნელოვანია გაგვაჩნდეს ხელსაყრელი ბიზნესგარემო. ქვეყნების ბიზნესგარემოს იკვლევს და ინდექსებს აქვეყნებს რამდენიმე ორგანიზაცია. ამ მონაცემზე დაყრდნობით, შეგვიძლია ვთქვათ, რომ საქართველომ დიდ წარმატებას მიაღწია ბიზნესის კეთების სიმარტივის კუთხით, რომელიც ბევრ საერთაშორისო რეიტინგშიც ჩანს. აღნიშნული ფაქტი მეტყველებს საქართველოში ბიუროკრატიულ სიმარტივესა და მიმზიდველ ბიზნეს გარემოს არსებობაზე. მსოფლიო ბანკის „ბიზნესის კეთების“ რეიტინგში ნაჩვენებია, რომ საქართველო 2020 წლის მდგომარეობით მე-7 ადგილს იკავებს 192 ქვეყანას შორის. 2012 წლიდან ეს მაჩვენებელი ხუთი ადგილით გაუმჯობესდა და სარეიტინგო ქულა კი 7.97 პუნქტით. ბიზნესის კეთების რეიტინგის მიხედვით საქართველო ლიდერობს და 190 ქვეყანას შორის საუკეთესო ათეულს იკავებს. საგულისხმოა რომ 2012 წლიდან 2021 წლამდე შეინიშნება რეიტინგში მნიშვნელოვანი ცვლილებები ბიზნესის კეთების სიმარტივის მხრივ. კერძოდ: თავისუფალი საინვესტიციო გარემოს კომპო-

ნენტის მიხედვით 36 ადგილიდან გადმოინაცვლა 18 ადგილზე, ხოლო ბიზნესის თავისუფლება – 23-ე ადგილიდან მე-12 ადგილზე.

იმისათვის, რომ ქვეყანაში შეინიშნებოდეს ეკონომიკური ზრდის ტენდენცია საჭიროა მინიმუმ 3 მილიარდი ამერიკული დოლარის ინვესტიციის განხორციელება. ყოველივე ეს რომ განხორციელდეს აუცილებელია იმ ფაქტორების გაუმჯობესება, რომელიც ზიანს აყენებს საქართველოს ბიზნესგარემოს. ყველაზე რთული პრობლემა, რომელიც ქვეყნის წინაშე დგას არის რუსეთის ფაქტორი. ამ ეტაპზე შესაძლოა სხვა გარემოებების გამოსწორება რომელთა შორისაცაა: საკუთრების უფლება, დემოკრატია და განათლება. დღესდღეობით უამრავი ქვეყანა უწევს კონკურენციას ერთმანეთს, რათა მოიზიდოს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები. ამ კონკურენციაში კი მნიშვნელოვანია ხელსაყრელი ბიზნესგარემოს არსებობა.

მსოფლიო ბანკის მონაცემებით, საქართველოს მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს რეგიონში ინვესტიციების მოზიდვის კუთხით. ყოველივე ეს განპირობებულია ქვეყნის ღიაობით და შეზღუდვების არ არსებობით უცხოური კაპიტალისთვის.

საქართველოს არ აქვს შეზღუდვა შემდეგ სექტორში: სოფლის მეურნეობა, სამთო მრეწველობა, ენერგეტიკა, საბანკო სექტორი, მშენებლობა, ტურიზმი, ტრანსპორტი, ჯანდაცვა, ნავთობი და კავშირგაბმულობა. სხვა ქვეყნებს გააჩნია გარკვეული სახის შეზღუდვები პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მიმართ. მაგალითად, საფრანგეთი, ბელორუსი და უკრაინა თავისი გავლენის ქვეშ აქცევს – მედიის სექტორს, სომხეთი-სოფლის მეურნეობის სექტორს და თურქეთი – ელექტროენერგიის სექტორს.

მსოფლიო ბანკის მონაცემებით, საქართველო ლიდერია არარეზიდენტი საწარმოების რეგისტრაციის სიმარტივის კუთხითაც. ასევე, მნიშვნელოვან უპირატესობას წარმოადგენს რეგისტრაციის ხანგრძლივობა, რეგისტრაციისთვის საჭიროა მხოლოდ ოთხი დღე, სხვა ქვეყნებში კი შესაძლოა ეს პროცესი 3 თვეც კი გაგრძელდეს. აღმოსავლეთ ევროპა ერთი-ერთი ლიდერია ბიზნესის რეგისტრაციის მიმართულებით. მსოფლიოს საუკეთესო ქვეყნებს შორის სწორედ აღმოსავლეთ ევროპის 5 ქვეყანაა წარმოდგენილი, ეს ქვეყნებია: საქართველო, თურქეთი, მაკედონია, ალბანეთი და ბელორუსი.

მნიშვნელოვანია განვიხილოთ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შესაძლო უარყოფითი შედეგიც. აღნიშნულს წარმოადგენს ადგილობრივი ინვესტიციების გამოდევნის შესაძლებლობა. იმ ქვეყნებში, სადაც ინვესტიციები მიემართება ადგილობრივი ქვეყნის ასათვისებლად ადგილობრივი კომპანიები დიდ კონკურენციას უწევენ. უცხოური ინვესტიციებს აქვთ დაბალი ზღვრული დანახარჯები, რის გამოც შეუძლიათ წარმოების ზრდა და მომხმარებლების მოზიდვა. ყოველივე ეს კი განაპირობებს ადგილობრივი ინვესტორების მიერ წარმოების შემცირებას, ვინაიდან შემცირებულია მოთხოვნა ბაზარზე და მათი დანახარჯი ერთ ერთეულზე უფრო იზრდება. იმ შემთხვევაში თუ აღნიშნული ტიპის ინვესტიცია ორიენტირებულია საექსპორტო წარმოებაზე ადგილობრივი ინვესტიციების გამოდევნა ნაკლებად არის შესაძლებელი.

რაც შეეხება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების შემდეგ შემაფერხებელ ფაქტორს, ეს არის არის საფონდო ბირჟის განუვითარებლობა. განვითარებად ქვეყნებში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს სწორედ საფონდო ბირჟას. მაგალითად, აგვისტოში საქართველოს საფონდო ბირჟაზე (GSE) ორი გარიგება შედგა, რომელიც „ლიბერთი ბანკს“ უკავშირდება და მოცულობა 944 ლარს შეადგენს. თვის განმავლობაში დაფიქსირებული ორი ტრანზაქციის წყალობით, ბირჟის დღიურმა საშუალო ბრუნვამ 43 ლარს მიაღწია, რაც გასული თვეების მაჩვენებლებთან შედარებით პროგრესად შეიძლება ჩაითვალოს, რადგან ივნისსა და ივლისში საქართველოს საფონდო ბირჟაზე არცერთი გარიგება არ შემდგარა, შესაბამისად, დღიური საშუალო ბრუნვა ნულ ლარს შეადგენდა. ზოგადად, ნულოვანი ბრუნვა გასული წლისთვის დამახასიათებელი იყო – 2021 წელს, მაისში, აპრილში,

ივნისსა და ივლისში არცერთი გარიგება არ შემდგარა. საერთო ჯამში, გასულ წელს ბირჟაზე 104 077 ლარის გარიგებები განხორციელდა. GSE ერთადერთი ორგანიზებული ფასიანი ქაღალდების ბაზარია საქართველოში, სადაც 23 კომპანიის ფასიანი ქაღალდია განთავსებული. მათი საერთო საბაზრო კაპიტალიზაცია 748 მილიონ დოლარს შეადგენს. მიზეზი იმისა თუ რატომ არის საფონდო ბირჟის ბრუნვა ასეთი დაბალი, არის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის არასრულყოფილება საქართველოში.

შემდეგი მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც ცუდად მოქმედებს ქვეყნის საინვესტიციო კლიმატზე არის კონფლიქტური რეგიონი. კერძოდ, 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომის დროს, ქვეყანაში დაფიქსირდა ინვესტიციების კლების ტენდენცია. კონფლიქტების მოგვარება მნიშვნელოვანია ქვეყნის საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესებისთვის და ქართული ეკონომიკის განვითარებისთვის.

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი პრობლემა, რომელიც ხელს უშლის საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება არის ეროვნული ვალუტის არასტაბილურობა. აღნიშნული ფაქტი ინვესტორებს დიდი რისკის ქვეშ აყენებს. ქვეყანაში, სადაც ვალუტა არასტაბილურობით ხასიათდება ინვესტორებისთვის არამიმზიდველია, ვინაიდან იგი მაღალ რისკთან არის დაკავშირებული. ეროვნული ვალუტის კურსის სწრაფი ზრდა ფიქსირდება 2014 წლიდან. 2022 წლის მაისის მდგომარეობით, ლარი დოლართან მიმართებაში გამყარდა 2,8668 ერთეულით, ხოლო ევროსთან მიმართებაში 3,0706 ერთეულამდე. როგორც ვიცით, ვალუტის კურსზე ბევრი ფაქტორი მოქმედებს, მათ შორის: ინვესტიციები, გადმორიცხვები, სავაჭრო ბალანსი, ფულის მასა, ტურიზმი, უცხოური კრედიტები და მოლოდინები. ასევე მნიშვნელოვანია საქართველოში ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის შემსუბუქება. ვინაიდან მკაცრი ფულად-საკრედიტო პოლიტიკა მნიშვნელოვნად ამცირებს ინვესტიციების რაოდენობას. მნიშვნელოვანია გაგრძელდეს რეფორმების გატარება ამ კუთხითაც საინვესტიციო გარემოს გასაუმჯობესებლად;

ინვესტიციების მოსაზიდათ საჭიროა მცირე და საშუალო სექტორების ფუნქციონირება. ამ მიმართულების ქვეყანას გააჩნია მნიშვნელოვანი პოტენციალი, რათა გააძლიეროს აღნიშნული სექტორები.

მნიშვნელოვანია მომსახურების სექტორშიც ინვესტიციების მოზიდვა. ამისათვის კი საჭიროა ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა. ამ კუთხით უკვე აქტიურად მუშაობენ და ნერგავენ 5G-ზე გადასვლას, რაც უცხოური სტარტაპებისთვის სტიმულს წარმოადგენს რომ შექმნან ინოვაციური ბიზნეს პროექტები. 21-ე საუკუნეში, როდესაც აქტიურად ვითარდება და ინერგება ინოვაციური ტექნოლოგიები, უმნიშვნელოვანესია ამ გამონევენებსაც ეფექტურად ვუპასუხოთ.

დასკვნები და რეკომენდაციები

საქართველოს დიდი დრო დასჭრდა, რათა გაეანალიზებინა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მნიშვნელობა ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების კუთხით. შეგვიძლია ვთქვათ, რომ საქართველომ მნიშვნელოვანი რეფორმები გაატარა ქვეყანაში. 2003 წლიდან დღემდე 50 რეფორმა არის გატარებული. რეფორმები უკავშირდება პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების სტიმულირებას და მათ დაცვას.

დღესდღეობით პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისათვის მნიშვნელოვანია. გლობალიზაციის პირობებში ბევრი ქვეყანა ცდილობს შექმნას შესაბამისი საინვესტიციო გარემო და შეძლოს კაპიტალის მოზიდვა, რადგან ეს დაკავშირებულია ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებასთან. აღსანიშნავია ისიც, რომ ინვესტიციები რეციპიენტი ქვეყნის-

თვის კარგი შედეგის მომტანია, ვინაიდან იგი განაპირობებს ინოვაციური ტექნოლოგიების დანერგვას, ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, კონკურენტუნარიანობის ზრდას და სხვა.

საქართველოს გააჩნია პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის პოტენციალი და ამ გზით ხელს შეუწყობს ქვეყნის ეროვნული ვალუტის სტაბილურობას. აღსანიშნავია, რომ საქართველო მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს მსოფლიო რეიტინგებში. მონაცემების ანალიზის შედეგად, შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ პუი მნიშვნელოვნად მოქმედებს ქვეყნის ეკონომიკის მდგრადობაზე.

როგორც უკვე განვიხილეთ, წლების დინამიკაში ნათლად ჩანს ის შემაფერხებელი ფაქტორები, რომლებიც მოქმედებენ საქართველოში ინვესტიციების შემოძინებაზე. საქართველო მიმზიდველია ევროკავშირის ქვეყნებისათვის. სწორედ ამ ქვეყნებიდან ფიქსირდება ინვესტიციების შემოძინება. ასევე, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები მოზიდვას, ხელს უწყობს შემდეგი ფაქტორები: სტაბილური პოლიტიკური და ეკონომიკური გარემო, მოქნილი და ეფექტური საგადასახადო სისტემა, თავისუფალი სავაჭრო რეჟიმი, გეოგრაფიული მდებარეობა და სხვა.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის შემაფერხებელ ფაქტორებს შორის აღსანიშნავია შემდეგი ფაქტორები: მაღალი საპროცენტო განაკვეთი, სიღარიბის დონე, საფონდო ბირჟის განუვითარებლობა, კონფლიქტური რეგიონი და სხვა.

საგულისხმოა, ის ფაქტიც, რომ არა გლობალური პადემია, საქართველო შემდეგ წლებშიც გააუმჯობესებდა ინვესტიციების მოცულობას, რისი თქმის საშუალებასაც იძლევა, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დინამიკა.

მნიშვნელოვანია აღვნიშნოთ ასოცირების ხელშეკრულება, რომელმაც ახალი გზა გაუხსნა საქართველოს კაპიტალის მოსაზიდად. საქართველოს გეოგრაფიული მდგომარეობა მნიშვნელოვან უპირატესობას წარმოადგენს. იგი სპეციფიკური და განმასხვავებელი მახასიათებელია ქვეყნისთვის.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციებისგან მეტი სარგებლის მისაღებად, საჭიროა გაინისაზღვოს ის მიმართულებები რომლებსაც შეუძლია მეტის გავლენის მოხდენა ქვეყნის ეკონომიკის გაჯანსაღებაზე. აღნიშნულისათვის მიზანშეწონილია დაფინანსდეს კვლევები. ვინაიდან კვლევებსა და განვითარებაში ჩადებული ინვესტიცია მეტი ცოდნის შესაძლებლობას იძლევა.

სტატისტიკური მონაცემებზე დაყრდნობით, ბოლო ათწლეულში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის კუთხით მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა, თუმცა რამდენიმე საკითხი კიდევ დასახვეწია. ამ ეტაპზე საქართველოში არ არის სტაბილური საკანონმდებლო ბაზა. ასევე, ქვეყანაში არ არსებობს კაპიტალის მოზიდვის ერთიანი პოლიტიკა, რომელიც დაკავშირებული იქნებოდა ეკონომიკის მნიშვნელოვან სფეროებთან.

რეკომენდაციის სახით შეიძლება ითქვას, რომ უმჯობესია ყურადღება გავამახვილოთ აქციონერთა ინტერესების დაცვაზე, რადგან საქართველოში არ არის სრულყოფილი საფონდო ბირჟა და შესაბამისად აქციონერთა უფლებები არ არის სათანადო დონეზე დაცული. ასევე, მნიშვნელოვანია ინოვაციური განვითარება, რადგან ამ მიმართულებით დიდი პრობლემებია ქვეყანაში;

უნდა გაგრძელდეს რეფორმების გატარება საინვესტიციო გარემოს გასაუმჯობესებლად;

ინვესტიციების მოსაზიდათ საჭიროა მცირე და საშუალო სექტორების ფუნქციონირება. ამ მიმართულების ქვეყანას გააჩნია მნიშვნელოვანი პოტენციალი, რათა გააძლიეროს აღნიშნული სექტორები;

მნიშვნელოვანია მომსახურების სექტორში ინვესტიციების მოზიდვა. ამისათვის კი საჭიროა ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა. ამ კუთხით უკვე აქტიურად მუშაობენ და ნერგავენ 5G-ზე გადასვლას, რაც უცხოურ სტარტაპებისთვის სტიმულს წარმოადგენს რომ შექმნან ინოვაციური ბიზნეს პროექტები;

აღნიშნული რეკომენდაციები არ წარმოადგენს სრულ სიას იმ ფაქტორების შესახებ, რომლებმაც შესაძლოა დიდი გავლენა მოახდინოს საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესებაზე, თუმცა დღევანდელი რეალობიდან გამომდინარე და არსებული გამოწვევების ფონზე რეკომენდაციები შედგენილია იმ ძირითადი მიმართულებების მიხედვით, რომელიც მნიშვნელოვანია საინვესტიციო კლიმატის გასაუმჯობესებლად.

ლიტერატურა:

წიგნები:

1. გელაშვილი.მ. „საინვესტიციო პოლიტიკა“; თბ, 2012;
2. კაკულია ე. ფინანსები და საინვესტიციო პოლიტიკა. თბილისი 2010;
3. სიხარულიძე დ, ჭარაია ვ, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები: თეორია და საქართველოს გამოცდილება. თბ., 2018;
4. ქოქიური ლ, საინვესტიო მენეჯმენტი და პოლიტიკა, თსუ, თბ., 2012;
5. John H. Dunning, The eclectic paradigm as an envelope for economic and business theories of MNE activity, International Business Review 9 (2000)p.p 163-190;
6. Cheng, L.K, and Y.L. Kwan, 2000, “what Are the Determinants of the Location of Foreign Direct investment? The Chinese Experience,” Journal of International Economics, vol.51, No.2 (August). PP. 379- 400.

ინტერნეტ წყაროები:

7. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო-<https://mof.ge/News/8726>
8. სახელწიფო სტატისტიკის ეროვნული სამსახური-<https://www.geostat.ge/>
9. საქართველო საერთაშორისო რეიტინგში
http://www.economy.ge/uploads/publications/economy_6079862260fa6b33358960.32473667.pdf
10. საქართველოს საფონდო ბირჟა-<https://gse.ge/>
11. საქართველოს ეროვნული ბანკი-<https://nbg.gov.ge/statistics/statistics-data>
12. კორუფციის აღქმის ინდექსი-
http://www.economy.ge/uploads/files/2017/reitingebi/cpi_2018_geo_.pdf
13. გაცვლითი სავალუტო კურსები-<https://www.lari.ge/index.php?do=currency/chart&code=USD>
14. http://www.economy.ge/uploads/publications/economy_6079862260fa6b33358960.32473667.pdf
Investopedia-<https://www.investopedia.com/>

Directions for Improving the Investment Environment in Georgia

Natia kakhniashvili

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Invited Associate Professor

SUMMARY

Today, direct foreign investments are important for the economic development of Georgia. In the conditions of globalization, many countries are trying to create an appropriate investment environment and be able to attract capital, as it is related to the economic development of the country. We can say that Georgia has implemented important reforms in the country. Since 2003, 50 reforms have been carried out. The reforms are related to stimulation of foreign direct investments and their protection. Georgia has the potential to attract foreign direct investments and in this way will contribute to the stability of the country's national currency. It should be noted that Georgia occupies an important place in the world rankings. As a result of the data analysis, we can conclude that Foreign Direct Investments significantly affects the stability of the country's economy. In the dynamics of the years, the hindering factors affecting the inflow of investments in Georgia are clearly visible. Georgia is attractive for EU countries. It is from these countries that the inflow of investments is recorded. Also, the following factors contribute to the attraction of foreign direct investments: stable political and economic environment, flexible and efficient tax system, free trade regime, geographical location and others. It is significant that, if not for the global pandemic, Georgia would have improved the volume of investments in the following years as well, as the dynamics of foreign direct investments allows. It is important to mention the Association Agreement, which opened a new way for Georgia to attract capital. The geographical situation of Georgia is an important advantage. It is a specific and distinguishing feature of the country.

In order to get more benefits from foreign direct investments, it is necessary to determine the directions that can have a greater impact on the health of the country's economy. It is advisable to finance research for this. Because investment in research and development allows for more knowledge.